

El pols de les Terres de l'Ebre

ESTEBAN LINÉS / VICENÇ LLURBA (FOTO)

Fa vint anys que dona vida a Quico el Cèlio, un personatge necessari, perquè diu coses molt serioses fent riure. El Cèlio no està sol en la seva croada, començant per la persona que li dona vida i veu, el tortosí Artur Gaya, i continuat per la resta de músics/amics que completen aquesta formació de traç únic que respon per Quico el Cèlio, el Mut i el Noi de Ferrieries. Acaben de complir vint anys d'existència i Gaya ho explica amb goig però, sobretot, enmarcant-ho en el context.

Aquest tortosí de cervell reflexiu sembla que té algunes coses molt clares: "L'èxit és una cosa en la qual no he pensat; el reconeixement, en canvi, és necessari pel tipus de música que desenvolupem, una música que s'escapa dels circuits més comercials, per dir-ho d'alguna manera". En el seu cas, el seu aterratge a la peculiar banda de les Terres de l'Ebre té un valor gairebé exemplar. "Visc de la música des de fa uns trenta i tants anys, i em sento afortunat. Era i sóc periodista i sempre anava compaginant les dues activitats; era periodista de comarques encara que m'hauria agradat especialitzar-me en qüestions culturals i musicals, però a la pràctica feia una mica de tot". Abans de convertir-se en Quico el Cèlio, Gaya va anar transitant per variats formats musicals com el duet La Cucafera, al qual van seguir La Baldufeta, els Lontainers —amb els quals va desplegar activitat discogràfica en els anys vuitanta—, els PK2, Fredy Nois, Vapor Anita —hàbils creadors de versions— o el grup poprocker Delirios, en la majoria dels casos al costat del guitarrista Jordi Fusté. Paradoxalment —confessa—, va començar a guanyar-se una mica la vida amb la música quan feia actuacions per a nens a les escoles... L'olímpic any del 1992, en fi, es va embarcar en l'aventura de Quico el Cèlio... i els va sortir rodo-

na: "Vaig poder dedicar-me molt ràpidament a viure completament de la música".

Èxit inesperat? Les raons són múltiples per explicar l'eclosió d'un fenomen que va molt més enllà del musical. "En aquella època es tenia la idea que si no eres a Barcelona era impossible viure de la música, però curiosament en el meu cas va ser al revés, ja que fins que no em vaig instal·lar definitivament a la meua terra, a les Terres de l'Ebre, no vaig poder viure de la meua música. Esclar, també cal tenir en compte que Quico, el Mut i el Noi era un projecte que estava molt lligat a la reivindicació i a la identitat del territori". I aquesta identificació de següida es va plasmar en el "redescobriments" de la jota. "Veníem a dir que la jota no era només una música aragonesa, sinó que també ho era d'ells, de les Terres; els veníem a dir: no tingueu complexos perquè aquesta música és mediterrània i és tan catalana com la sardana". Paral·lelament també els estavem dient a la resta de Catalunya que allà a baix, a les Terres de l'Ebre, també es feia música pròpia. En aquell moment va sortir molt bé. La gent va captar la idea, i a nivell territorial va funcionar des del primer moment". I el seu agraïment per fer durant tant temps el que més li agrada sona sincer, encara que després de reflexionar breument, sentència: "Viure de la música no és gens fàcil, viure a les Terres de l'Ebre no és gens fàcil i viure de la música que fem tampoc és fàcil".

Va fer estudis d'arquitectura i d'antropologia cultural a Barcelona, i es va fer periodista amb carnet per experiència. "En considero una mica antropòleg, perquè em va servir molt el que vaig estu-

diar a la facultat quan l'aplicava al que veia en el meu entorn". Aquest afany per la música del territori, per recuperar la música tradicional per fer-la popular, neix en aquest procés. "Com a periodista en temes també socials vaig anar trobant en la música un camí, un terreny, on es podien denunciar coses i situacions. Vaig trobar en la música tradicional el personatge d'un cec que parlava d'aquestes coses. El meu pare em cantava moltes composicions d'un tal Quico el Cèlio, el qual cantava coses de la quotidianitat del seu temps. I va arribar un moment en què em vaig parar i em vaig adonar que ja tenia el mètode i el personatge per fer el que estava buscant". Després d'aquests vint anys, amb tot, Gaya reconeix que de

tant en tant necessita obrir el seu camp d'acció musical al seu propi jo, com quan fa uns anys va homenatjar Ovidi Montllor firmit amb Artur Gaya. "Aquesta dualitat la continuaré practicant en el futur", assegura.

Plovia sobre un terreny abonat. "De sempre a mi m'agradava sobretot la cançó compromesa. En la perspectiva, Pete Seeger, Víctor Jara i Daniel Vighetti, i els cantautors catalans, per descomptat. Aquests últims són els que van fer la banda sonora de les lluites per la recuperació de les llibertats democràtiques, encara que després se'ls arracones. En aquest març, la meua referència sempre va ser Ovidi Montllor, per la seva personalitat, pel seu antdívisme, la seva proximitat al públic. Si jo no hagués conegut Ovidi segurament mai no hauria pujat a un escenari. Em transmetia proximitat i accessibilitat, era una persona molt normal, humil i senzilla, que deia coses molt importants".

EL MEU MESTRE

Pete Seeger.

Un home bo que continua
gent de la música un
compromís amb la terra
i amb la gent.

Sabat!!!

"Sempre vaig veure en Pete Seeger un exemple de coherència i d'entrega"

■ "En la meua època d'estudiant, es va morir Franco, van venir els anys de la transició i, com a reflex d'això, tota la música que escoltava era de caràcter molt social, de testimoni, ja fos catalana, espanyola o americana. El primer vinil que em vaig comprar va ser un de doble de Pete Seeger, *Cantemos con Pete Seeger. Volumen I*; m'encantava com a músic i per les lletres de les cançons, però el que més m'ha agradat al cap dels anys és que encara és viu i continua demostrant que és un exemple de coherència i d'entrega per unes idees, per la gent, per la seva terra".